

**REACTIENOTA** van het college van B&W van Terschelling naar aanleiding van de gevraagde en ongevraagde adviezen van de Adviesraad Sociaal domein bij het Beleid Bestaanszekerheid 2024-2028

Betreft: Concept uitgangspuntennotitie bestaanszekerheid 2024-2028, Beleid Bestaanszekerheid 2024-2028

|                                                                     | Advies of vraag ASD                                                                                                                                                                                                                  | Reactie college                                                                                                                                                                                                                                                                                       | Verwerking in beleidskader      |
|---------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------|
| <b>Advies inzake het concept Beleid Bestaanszekerheid 2024-2028</b> |                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                                 |
| <b>1</b>                                                            | De ASD onderschrijft het belang van maatwerk en vertrouwen, zoals verwoord in het voorliggende beleid.                                                                                                                               | Maatwerk en het creëren van vertrouwen tussen de overheid, ervaringsdeskundigen en burgers staan voorop in het nieuwe beleid. Het is essentieel dat individuele behoeften centraal staan en dat er vertrouwen is in onze dienstverlening en ondersteuning.                                            | Behoeft geen verdere verwerking |
| <b>2</b>                                                            | De ASD onderschrijft de noodzaak, zoals verwoord in het voorliggende beleid, dat er centrale plekken dichtbij de inwoners ingericht moeten worden om de ondersteuning dichtbij te brengen en de aanvraagprocedures te vereenvoudigen | Vereenvoudigen is een belangrijk begrip in het nieuwe beleid. Hiermee bedoelen we zowel het dichterbij brengen van onze ondersteuning en dienstverlening als het vereenvoudigen van de aanvraagprocedures.                                                                                            | Behoeft geen verdere verwerking |
| <b>3</b>                                                            | De ASD onderschrijft het voornemen, zoals verwoord in het voorliggende beleid, de positie van kinderen en jongeren te versterken.                                                                                                    | We erkennen dat het versterken van de positie van kinderen en jongeren van cruciaal belang is. Deze doelgroep is niet altijd makkelijk te bereiken, dit vraagt om creatieve oplossingen (denk aan video's, influencers en apps). Hierbij is ook de inzet van het onderwijs in de gemeente belangrijk. | Behoeft geen verdere verwerking |
| <b>4</b>                                                            | De ASD onderschrijft het belang van werk en nazorg, zoals verwoord in het voorliggende beleid.                                                                                                                                       | We vinden dat werk kansen moet bieden en dat nazorg een cruciale voorwaarde is voor duurzame ondersteuning.                                                                                                                                                                                           | Behoeft geen verdere verwerking |
| <b>5</b>                                                            | De ASD onderschrijft het voornemen om regelingen te vereenvoudigen en rechten begrijpelijk te maken, zoals verwoord in het voorliggende beleid.                                                                                      | Het vereenvoudigen van regelingen vraagt om een zorgvuldige aanpak, waar regelingen verdwijnen zullen passende voorzieningen ingericht moeten worden.                                                                                                                                                 | Behoeft geen verdere verwerking |

|   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                      |
|---|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 6 | <p>De ASD onderschrijft de noodzaak om professionals te ondersteunen bij het centraal stellen van het persoonlijke verhaal van mensen. De ASD is voorstander van het ontwikkelen van een regionale maatwerkmethode en het gebruik van de doorbraakmethode waar nodig. Beide zaken zijn verwoord in het voorliggende beleid.</p> <p>Daarbij benoemt de ASD dat er door professionals belemmeringen ervaren worden in de uitvoering van de diverse uitbestede regelingen. Voor verdere context wordt verwezen naar een eerder uitgebracht advies getiteld “vertrouwen geven is vertrouwen krijgen”.</p> | <p>Maatwerk en het doorbreken van complexe vraagstukken zullen onze dienstverlening en ondersteuning verder doen versterken. Daarbij verdienen onze professionals passende ondersteuning, hiervoor ontwikkelen we, samen met deze professionals, een maatwerkmethode.</p> <p>Als gemeente gaan wij werkbare kaders opstellen voor de uitvoering. Waar bestaande kaders te beperkend zijn zullen deze aangepast moeten worden. Om inzichtelijk te maken welke belemmeringen ervaren worden zullen we in gesprek gaan met onze uitvoering. Per regeling zal gekeken moeten worden waar aanpassing gewenst is, daarbij is de verwachting dat ook de inzet van de Doorbraakmethode knelpunten bloot zal leggen.</p> | In de bijgevoegde procesomschrijving is meer informatie te vinden over de uitvoering van het beleid. |
| 7 | De ASD onderschrijft het voornemen om te toetsen op basis van besteedbaar inkomen voor mensen met een middeninkomen, zoals verwoord in het voorliggende beleid.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | Als onderdeel van de uitvoering van het beleid gaan we de mogelijkheden onderzoeken om ook de “werkende armen” passende ondersteuning aan te kunnen bieden. Hiervoor moet een nieuwe/extra toetsingsroute ontwikkeld worden, waarin het inkomen bijvoorbeeld vermindert wordt met openstaande schulden of bijzonder hoge huurprijzen. Hierin is maatwerk heel belangrijk.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | Behoeft geen verdere verwerking                                                                      |
| 8 | De ASD onderschrijft het belang van het in gesprek blijven met partners.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | Partners spelen een belangrijke rol in de bestaanszekerheid van onze inwoners. Wij stellen ons op als gesprekspartner voor hen en geven via ons beleid invulling aan de gezamenlijke opgave. Door het sluiten van een Bestaanszekerheid Pact zoeken wij actief de samenwerking verder op. Daarbij gaan we ook in gesprek over waar voor hen de specifieke behoeften liggen om zo inwoners nog beter te kunnen helpen.                                                                                                                                                                                                                                                                                           | Behoeft geen verdere verwerking                                                                      |

|    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                            |
|----|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 9  | De ASD onderschrijft het voornemen om ervaringsdeskundigen en eigen inwoners te betrekken bij het ontwikkelen en verder uitwerken van het beleid, zoals verwoord in het voorliggende beleid.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | De inbreng van ervaringsdeskundigen is cruciaal geweest in de totstandkoming van dit beleid. Ook in de uitvoering zullen zij een belangrijke rol vervullen. In welke vorm dit zal zijn moet verder uitgezocht worden.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | In de bijgevoegde procesomschrijving is meer informatie te vinden over de uitvoering van het beleid.       |
| 10 | Om te beginnen wijzen wij u op het rechter kader op pagina 26, waar het gaat over het verbeteren van de toegang tot bijzondere bijstand. In dat kader worden het vereenvoudigen van procedures en het verbeteren van de informatieverstrekking genoemd. Wij missen hier het woord vertrouwen, en verwijzen daarbij naar de woorden op pagina 14: 'wanneer inwoners aankloppen komt dat voort uit noodzaak'. Ons adagium is dus om met name het indienen van bewijsstukken drastisch omlaag te brengen, zoals wij ook in ons eerder genoemde initiatiefvoorstel hebben bepleit. | Het belang van vertrouwen tussen de overheid en haar burgers, zoals verwoord in de uitgangspunten, staat centraal in het gehele beleid. Het verminderen van de bewijslast bij de aanvraag van onze regelingen kan bijdragen aan het versterken van dit vertrouwen. Wij zullen de mogelijkheden tot het verlagen van de bewijslast onderzoeken als onderdeel van het harmoniseren van de minimaregelingen.                                                                                                                                  | In de bijgevoegde procesomschrijving is meer informatie te vinden over de uitvoering van het beleid.       |
| 11 | Op de pagina's 17 en 18 wordt genoemd dat veel mensen zich ervoor schamen om met de financiële problemen naar buiten te komen. Globaal worden hier een aantal maatregelen genoemd die dit probleem zouden kunnen tackelen, maar wij betwijfelen of een zo'n hardnekkig probleem daarmee opgelost kan worden.                                                                                                                                                                                                                                                                   | We erkennen dat schaamte een diepgeworteld probleem is, dit belemmert ons in het bieden van de juiste ondersteuning aan onze inwoners. Het is daarom belangrijk dat mensen zich 'normaal voelen' en niet als slachtoffer behandeld worden. Dit doen wij door te vragen wat iemand zelf denkt nodig te hebben en door te zorgen dat ze zelf keuzes kunnen blijven maken. Initiatieven zoals het beleefhuis van het Burger Collectief Armoede Bestrijding zijn duidelijke voorbeelden van hoe bestaansonzekerheid genormaliseerd kan worden. | In de uitvoering wordt een haalbaarheidsstudie gedaan waarbij het verminderen van schaamte centraal staat. |
| 12 | In het kader op pagina 23 wordt onder andere genoemd dat een gesprek met bewindvoerders zal volgen. Het is ons niet                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | De uitkomsten van evaluatie zal zorgen voor meer duidelijkheid over de voorgenomen gesprekken met bewindvoerders en het inzetten van het adviesrecht. Het                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | Genoteerd als aandachtspunt voor de uitvoering                                                             |

|                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                       |
|----------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                                                                  | duidelijk waar dat gesprek over zou moeten gaan. Daarnaast wordt gesproken over het vaker inzetten van het adviesrecht. Ook hier gaan we graag meer duidelijkheid over.                                                                         | doel van deze acties zal helder worden gecommuniceerd en we zullen ervoor zorgen dat de Adviesraad hierover tijdig wordt geïnformeerd.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                       |
|                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                 | Onze invloed op de bewindvoering is beperkt, daarom zullen bewindvoerders betrekken bij het te sluiten van een Bestaanszekerheid Pact. Wij verwachten hier in Q3 2024 meer duidelijkheid over te hebben en daar zullen wij u over informeren.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                                                                                                                       |
| 13                                                                               | Op pagina 25 wordt betoogd dat het gebruik van inkomensondersteunende regelingen moet worden gestimuleerd. Dat daarbij onder andere genoemd wordt dat het aantal regelingen moet worden verminderd vraagt wat ons betreft om een nadere uitleg. | Het verminderen van het aantal regelingen is geen voorgenomen doel, wel zal er kritisch gekeken worden naar de doeltreffendheid en het bereik van bestaande regelingen. Als onderdeel van het harmoniseren van minimaregelingen, zoals benoemd in het beleid en nader toegelicht in de bijgevoegde procesomschrijving, zal per regeling een evaluatie uitgevoerd worden. Hierover houden wij u op de hoogte.                                                                                                                                                                                            | In de bijgevoegde procesomschrijving is meer informatie te vinden over de uitvoering van het beleid.                  |
| 14                                                                               | Tot slot vinden wij het van belang dat het beleid bestaanszekerheid ingekaderd wordt in een bredere context, zoals het sociaal-economisch beleid en het inclusiviteitsbeleid.                                                                   | Het beleid bestaanszekerheid kan opgedeeld worden in twee onderdelen: dienstverlening en ondersteuning. Dienstverlening heeft van nature betrekking op meerdere domeinen, omdat de uitvoering daarvan integraal belegd is bij onze gebiedsteams en de Dienst Noardwest Fryslân. In de ondersteuning speelt ook het sociaal-economisch beleid een rol, hierin zoeken we bijvoorbeeld aansluiting bij het initiatief “de ondernemersschool”. Vanuit de afdeling Samenleving is gewerkt aan een Lokale Inclusie Agenda, waarbij ook andere onderdelen naast financiële bestaanszekerheid aandacht krijgen. | In de procesomschrijving is een toelichting te vinden op de onderdelen dienstverlening en ondersteuning.              |
| <b>Reactie ASD NWF op concept uitgangspuntennotitie beleid bestaanszekerheid</b> |                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                       |
| 15                                                                               | De ASD constateert de verbinding van de uitgangspunten met de ontwikkelingen op Rijksniveau. Daarbij sluiten de                                                                                                                                 | We onderschrijven dat een consistente lijn tussen ons voorgesteld beleid en het rijksbeleid belangrijk is, we kijken ook nu al vooruit naar de op ons afkomende wijzigingen in wet- en regelgeving. Daarbij zijn wij ook                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | In het beleid wordt het rijksbeleid gezien als vertrekpunt. In afwachting van ontwikkelen zoals de Participatiewet in |

**Met opmerkingen [FM1]:** Aanscherpen. Wat gaan we doen.  
Evaluatie en daarin de driesporen, mee nemen in pact

|    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                                                                                                      |
|----|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|    | uitgangspunten goed aan bij de adviezen van de ASD.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | kritisch op de aanpak van het Rijk en nemen wij verantwoordelijkheid in ons eigen beleid.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | Balans, worden ook nu al veranderingen voorgesteld.                                                  |
| 16 | De ASD benoemt de uitgangspunten als ambitieus, getuigen van lef en betrokkenheid bij de doelgroepen                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | Wij vinden dat de door u benoemde eigenschappen cruciaal zijn voor het realiseren van effectieve maatregelen ten behoeve van de doelgroep.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | De eigenschappen ambitie, lef en betrokkenheid zijn ook in het voorliggende beleid meegenomen.       |
| 17 | Hoewel terecht is gesteld dat momenteel ook al een actief armoedebeleid wordt gevoerd en het nieuwe beleid een uitbouw hiervan behelst te zijn, vraagt de uitvoering van het nieuwe beleid om een cultuuromslag.                                                                                                                                                                                                                                                                                  | Met het voorliggende beleid slaan we een nieuwe weg in op het gebied van armoedebeleid. Zowel het interactieve proces om te komen tot uitgangspunten en het hier voorliggende beleid zijn daar de eerste stappen in. De lessen vanuit voorgaande jaren nemen we mee, maar er wordt bewust gekozen voor een andere benadering. De uitvoering wordt opgedeeld in verschillende onderdelen waardoor veranderingen gecontroleerd doorgevoerd kunnen worden. Dit betekent ook dat niet alles vooraf ingevuld kan worden, de door u benoemde eigenschappen zoals ambitie, lef en betrokkenheid spelen in het gehele proces een belangrijke rol. | In de bijgevoegde procesomschrijving is meer informatie te vinden over de uitvoering van het beleid. |
| 18 | Tenslotte juichen we zeer toe dat in het nieuwe beleid sprake is van vereenvoudiging en toegankelijkheid. Waar deze vorm krijgt in een betere leesbaarheid van formulieren, folders en andere informatie bepleiten we de veranderingen eerst voor te leggen aan een panel dat bestaat uit personen die gebruik maken van een uitkering of een voorziening. Ook vereenvoudigde en toegankelijke (digitale) procedures zouden eerst door een gebruikerspanel moeten worden getest op bruikbaarheid. | We onderschrijven het belang van het betrekken van inwoners/gebruikers belangrijk is in de vereenvoudiging en toegankelijkheid. Onze uitvoerder maakt ook nu al gebruik van inwonerspanels. Het betrekken van ervaringsdeskundigen, zoals ook onderdeel van het proces om te komen tot het voorliggende beleid, is een belangrijk onderdeel van de uitvoering.                                                                                                                                                                                                                                                                            | Onderdeel van de uitvoering onder haalbaarheidsstudie "borging ervaringsdeskundigen".                |

**Advies inzake het pro-actief benaderen van inwoners met een laag inkomen**

|    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                                  |
|----|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 19 | De ASD adviseert het proactief benaderen van inwoners met een laag inkomen voor (extra) ondersteuning, waaronder inwoners die in beeld zijn bij de gemeente omdat zij een uitkering ontvangen, gebruik maken van de AV Frieso, dan wel over een voorziening in het kader van de Wmo of Jeugdwet kunnen beschikken, of gebruik hebben gemaakt van de energietoeslag. | <p>Als gemeente realiseren we ons dat er in onze samenleving mensen zijn met lage inkomens die mogelijk geen gebruik maken van alle beschikbare ondersteuning vanuit zowel de gemeente als de rijksoverheid, waar zij wel recht op hebben. We zijn ons bewust van het bestaan van 'verborgen armoede' en gaan daar als gemeente beter op inspelen. Daarom zijn we van plan om de komende periode actief op zoek te gaan naar effectieve manieren om deze groep mensen te bereiken en de nodige ondersteuning te bieden.</p> <p>Deze benadering vereist niet alleen het koppelen van verschillende databestanden, maar ook een zorgvuldige afweging van de privacy van onze inwoners en het respecteren van hun zelfstandigheid. We erkennen het belang van het waarborgen van privacy en autonomie bij het uitvoeren van deze taak.</p> <p>Tevens onderschrijven wij het idee om ook de nieuw geïdentificeerde doelgroep van de energietoeslag op een passende manier te benaderen en te ondersteunen.</p> | Pro-actief benaderen opgenomen als haalbaarheidsstudie in de uitvoering, zie ook het bijgevoegde procesvoorstel. |
| 20 | De ASD adviseert navolging van succesvolle aanpakken in andere gemeenten                                                                                                                                                                                                                                                                                            | De voorgestelde aanpak vraagt een zorgvuldige afweging, daarbij kunnen andere gemeenten als inspiratie dienen. Dit neemt niet weg dat deze afweging binnen de eigen situatie gemaakt moet worden.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | Advies overgenomen                                                                                               |